

Společná tisková zpráva TI a Glopolis

EVIDENCE SKUTEČNÝCH VLASTNÍKŮ – PROMARNĚNÁ ŠANCE?

Praha 5. září 2016 - V polovině tohoto týdne proběhne třetí čtení vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a další související zákony.

Tato novela vychází ze 4. směrnice EU proti praní špinavých peněz, kterou je třeba do poloviny příštího roku promítnout do právního řádu členských zemí. Česká republika, která se momentálně nachází před třetím čtením, je jednou z mála evropských zemí, která je v takto pokročilém stadiu transpozice. Jednou z velkých změn, kterou novela zákona přináší, je vznik evidence skutečných majitelů.

Evidence skutečných majitelů představuje jeden ze základních nástrojů boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Jeho zavedení v českém návrhu zákona však vyvolává rozporuplné reakce. **Na jednu stranu může představovat účinný nástroj boje proti anonymním firmám a zneužívání veřejných prostředků. Na stranu druhou rozhodně není samospasitelná.** Jeho zavedení nepřinese ze dne na den jasnou vlastnickou strukturu všech podnikatelských subjektů v České republice. Pokud někdo bude chtít zůstat utajen, nebude pro něj Evidence představovat nepřekonatelnou překážku. Směrnice EU sice ukládá členským státům povinnost rejstřík zavést, otázky spojené s jeho fungováním a zejména s okruhem subjektů, které do něj budou mít přístup, nechává na úvaze každého státu.

REJSTŘÍK PO ČESKU

V současném vládním návrhu je rejstřík zaváděn v podobě evidence a spíše na spodní hranici implementace směrnice EU. Vyvolává tak obavy, jestli nároky směrnice zcela naplní.

Zjednodušeně řečeno, bude k dispozici pouze vymezenému počtu státních institucí a těm, kteří prokáží oprávněný zájem (např. ti, kteří prokáží, že jejich aktivity mají podíl na předcházení trestných činů a daňových úniků). Nehledí se zde na opoziční zastupitele v samosprávách, novináře, na podnikatelskou veřejnost ani občanskou společnost, tedy na důležité spojence při rozkrývání majetkové trestné činnosti.

Otevřený rejstřík by byl také v souladu s trendem zvyšování transparentnosti, ke kterému směřuje i evropská legislativa. Přípravovaná pátá směrnice proti praní špinavých peněz pravděpodobně přijde s návrhem zcela veřejného rejstříku. „Například Velká Británie využila možnost zavést rejstřík ve veřejném režimu již nyní a veřejnou formu rejstříku plánují i Nizozemsko, Francie či Dánsko,“ dodává Sylvie Kloboučková, právnička Transparency International.

Směrnice proti praní špinavých peněz představuje více než pouhý nástroj boje proti financování terorismu, ale i unikátní příležitost, jak bojovat proti daňovým únikům, zneužívání veřejných financí a do určité míry i střetu zájmů. Tuto příležitost však využijeme pouze při jejím zodpovědném implementování především s ohledem na nastavení evidence. Nemusí se totiž jednat jen o nástroj orgánů státu, ale může pomoci efektivnějšímu nakládání s obecními rozpočty. Pomůže proti neznámým offshorovým společnostem, získávajícím z

veřejných zakázek stovky miliard a zlepšit výběr daní. Návrh bohužel nezavádí širší možnost registrovaného přístupu do evidence. Nedává jí do vínku možnost sankcionovat nepravdivé či chybějící informace. Není ustanovena kontrola vkládaných informací. V současném stavu se evidence stává pouze vodítkem, kdo by mohl skutečným vlastníkem být. **„Způsob, jakým návrh zákona zřizuje rejstřík konečných vlastníků, znamená především nedostatečně využitou šanci. Je to mnohem méně, než by šlo dosáhnout,“** doplňuje Ondřej Kopečný z Glopolis.

Glopolis a Transparency International Česká republika o.p.s. jsou nevládní neziskové organizace, které dlouhodobě problematiku rozkrývání konečných vlastníků a daňových úniků sledují, a to jak na evropské, tak tuzemské úrovni a realizují relevantní projekty k této oblasti. V současné době se jedná o projekty jako [Enhancing Beneficial Ownership Transparency](#), [Taxparency](#) či [Nechci daně v ráji](#). Tato problematika není rozhodně černobílá a i argumenty odpůrců mají v diskusi o veřejném přístupu do evidence rozhodně své místo. Obě nevládní organizace by rády vytvořily **platformu pro komplexní diskusi nad podobou efektivní evidence (či ještě lépe rejstříku)**, kde by byly zastoupeny hlasy ze všech relevantních odvětví, kterých se tato agenda dotýká.

KONTAKTY:

Ondřej Kopečný

Zástupce ředitele Glopolis

Mobil: +420 603 919 012,

E-mail: kopecny@glopolis.org

Sylvie Kloboučková

Právníčka Transparency International

Mobil: +420 777 815 469

E-mail: klobouckova@transparency.cz